

לח ע"א. שיהיה קדירה והתבשלה בשבת

שאלו התלמידים את רבי חייא בר אבא: שכח קדירה (ובתוכה אוכל פחות מבן דורסאי) ע"ג כירה ובישלה בשבת - מהו? שתק רבי חייא ולא ענה. למחרת דרש בישיבה: "המבשל בשבת בשוגג - יאכל (בשבת), במזיד - לא יאכל (עד מוצא"ש). (בבישול בשבת יש הבדל בין שוגג למזיד, אך בשהייה - בישול משישי לשבת) לא שנא (אין הבדל בין שוגג למזיד).

לדעת רבי חייא המשהה: במזיד ובשוגג - שניהם נאסרו, או במזיד ובשוגג - שניהם הותרו?

רבי נחמן בר יצחק: במזיד ובשוגג - אסור. עיקר העניין: האם המבשל ירמה כדי להתיר לעצמו לאכול את הקדירה. לא נחשדו בני ישראל לבשל במזיד (ולעבור על איסור דאוי) ולומר "שוגג הייתי" (כדי להתיר לעצמו לאכול) - לכן הקלו בבישול בשוגג להתיר את האוכל (שאנו מאמינים שבאמת עשה כן בשוגג). אך השהייה שאיסורה מדרבנן, אנו חושדים שקל בעינינו לעבור על איסור דרבנן ולהשהות, וירמה לומר "שוגג הייתי" כדי להתיר בישולו - לכן אסרו בשוגג (כמזיד).

רבה ורב יוסף: במזיד ובשוגג - האוכל מותר. עיקר העניין: אופן עשיית האיסור. המבשל בשבת במזיד עשה מעשה איסור בידיים (נתינת הקדירה על האש בשבת) - לכן מעשי ידיו נאסרים באכילה, אך המשהה במזיד לא עשה דבר (רק השאיר את הקדירה על האש מיום שישי)

שכח קדירה ע"ג הכירה, והתבשלה הקדירה בשבת:

רבי מאיר	רבי יהודה		
שוגג	מותר	כל צורכו בושל לא צורכו	
מזיד	אסור		
שוגג (גם מצטמק וטוב לו)	מותר רק מצטמק ורע לו	בושל כל צורכו	
מזיד			

תוספתא ג,ב

לדעת רבי מאיר ורבי יהודה בתבשיל שלא בושל כל צורכו שהושהה והתבשל בשבת - ישנו הבדל בין מזיד לשוגג.

כיצד הסבירו בדעת רבי חייא שסבר שיהיה קדירה ביום שישי שאין הבדל בדין בין שוגג ומזיד, ומהברייתא לדעת רבי מאיר ורבי יהודה שוגג - מותר, ומזיד - אסור?

אמר רב יהודה בן שמואל בשם רב אבא בשם רב כהנא בשם רב: בתחילה היו אומרים: המבשל בשבת בשוגג יאכל, במזיד לא יאכל. והוא הדין לשוכח (בשוגג הותר האוכל). משרבו משהין במזיד, ואומרים "שוכחים אנו" - חזרו וקנסו על השוכח (שיאסר האוכל שבישל בשוגג)

לשיטת רב נחמן בר יצחק ניתן לתרץ: הברייתא שהתירה בשוגג הייתה לפני הגזירה, ורבי חייא דרש לפני התלמידים אחרי הגזירה לאסור שוגג (כגזירה שגזרו).

לשיטת רבה ורב יוסף לא ניתן לתרץ: אם נאמר שרבי חייא דיבר לפני הגזירה - קשה מהברייתא כיצד אסרו ר"מ ור"י במזיד, והתיר רבי חייא במזיד? אם נאמר שרבי חייא דיבר אחרי הגזירה - קשה מדוע התיר בשוגג, הרי זוהי עיקר הגזירה לאסור בשוגג? קשיא.

- קשה מדעת רבי מאיר על דעת רבי מאיר: בהלכה א אמר שאסור לשים תבשיל ע"ג הכירה, ובהלכה ב אמר שמותר התבשיל שבושל כל צורכו? - קשה מדעת רבי יהודה על דעת רבי יהודה: בהלכה א אמר שמותר לשים תבשיל ע"ג הכירה, ובהלכה ב אמר שאסור התבשיל שמצטמק ויפה לו (מים מותר לדעת רבי יהודה בשתי התוספות, שמים מצטמק ורע לו)?

כירה עם גחלים הצמודה לכירה גרופה, האם מותר להשתמש בכירה הגרופה:

רבי מאיר	רבי יהודה		
אסור תבשיל (מותר מים)	ב"ה	השהייה גרופה	
מותר תבשיל ומים	ב"ה		

תוספתא ג,א

- תירוצ מדעת רבי מאיר על דעת רבי מאיר: בהלכה א אמר שאסור לכתחילה לשים תבשיל ע"ג הכירה, ובהלכה ב אמר שמותר בדיעבד לאכול את התבשיל אם בושל כל צורכו. - תירוצ מדעת רבי יהודה על דעת רבי יהודה: בהלכה א מדובר בכירה גרופה - לכן התיר לשים תבשיל ע"ג הכירה, ובהלכה ב מדובר על כירה שאינה גרופה - לכן אסר אפילו בדיעבד את האוכל כל עוד מצטמק ויפה לו.